Història de la música i de la dansa

Desenvolupament i contextualització històrica

Exercicis · 15 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

Exercici 2

[4 punts en total]

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a les qüestions corresponents. **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció triada.**

OPCIÓ A

Us han contractat com a assistent de coreografia en una companyia de dansa. Us demanen que prepareu una proposta escènica que connecti el repertori històric amb una mirada contemporània i us donen dues imatges aïllades com a punt de partida.

2.1. Observeu les imatges i situeu-les en el seu context històric i artístic. A continuació, compareu els dos tipus de llenguatges dansístics i estètics de les protagonistes, detallant dues característiques de cada estil.

[3 punts]

2.2. La companyia de dansa us demana una proposta musical que acompanyi cadascuna de les imatges. Esmenteu una obra i la seva autoria per a cada context i justifiqueu-ne l'adequació.

[1 punt]

OPCIÓ B

Amb un grup d'investigació, esteu fent una recerca en un antic conservatori de Cremona, a Itàlia. Durant el procés de documentació, localitzeu un violí fins aleshores arraconat i, en examinar-lo, identifiqueu a l'interior una inscripció gravada a la fusta: «*Antonio Stradivari fecit*», i, a sota, «*Anno Domini MDCCXV*». Abans d'iniciar la investigació sobre la seva autenticitat, cal disposar del màxim de dades històriques i musicals possibles.

Violí del *Cuarteto Palatino,* de la col·lecció de Patrimoni Nacional (Palau Reial de Madrid)

Antonio Stradivari examinant un instrument. Impressió romàntica del segle XIX
FONT: Wikimedia Commons.

2.1. Expliqueu què és la lutieria i per què Antonio Stradivari n'és una figura clau. Esmenteu el nom d'algun altre lutier contemporani seu.
[2 punts]

2.2. Relacioneu aquest violí amb la música del seu període i enumereu quatre característiques que permetin reconèixer l'estil musical de l'època.
[2 punts]

Exercici 3

[3 punts en total]

Observeu les imatges que es mostren a continuació i responeu a les qüestions corresponents.

Us acabeu d'incorporar a l'equip tècnic del museu de la vostra comarca, on recentment ha arribat una col·lecció de segells dedicada a grans figures de la música, que formarà part de l'exposició permanent. Us han demanat que prepareu una activitat immersiva en la qual haureu d'il·lustrar musicalment cada compositor.

FIGURA 1. Segell amb el text: «Clara Schumann. Deutsche Bundespost. 80»

FIGURA 2. Segell amb el text: «Postes 2019. 800F. Arnold Schoenberg 1874-1951. Republique Togolaise»

FIGURA 3. Segell amb el text: «Europa. 60. Deutsche Bundespost. Georg Friedrich Händel 1685-1759»

FIGURA 4. Segell amb el text: «Československo. 60h. Fr. Joseph Haydn 1732-1809»

3.1. Relacioneu els segells de les figures amb el període de la història de la música i de la dansa que representen: Barroc, Classicisme, Romanticisme, segle XX.
[1 punt: 0,25 punts per cada resposta correcta]

Figura 1: _____

Figura 2: _____

Figura 3: _____

Figura 4: _____

3.2. Per a preparar aquesta activitat haureu de seleccionar una de les imatges i posar-li una música. Penseu en una obra musical que, per la seva època i estil, us sembli adequada per a il·lustrar sonorament la imatge escollida, tenint present que ha de pertànyer a la mateixa persona que hi apareix representada.

***a*)** Elaboreu una fitxa de l'obra musical proposada en què s'indiqui l'autor, el títol, el gènere (per exemple: òpera, simfonia, concert, etc.) i una característica rellevant de l'obra.
[0,5 punts]

***b*)** Argumenteu per què l'obra musical que heu suggerit és representativa del compositor, explicant com reflecteix l'obra el context musical, històric i cultural de l'època a la qual pertany.
[1,5 punts]

Exercici 2

[4 punts en total]

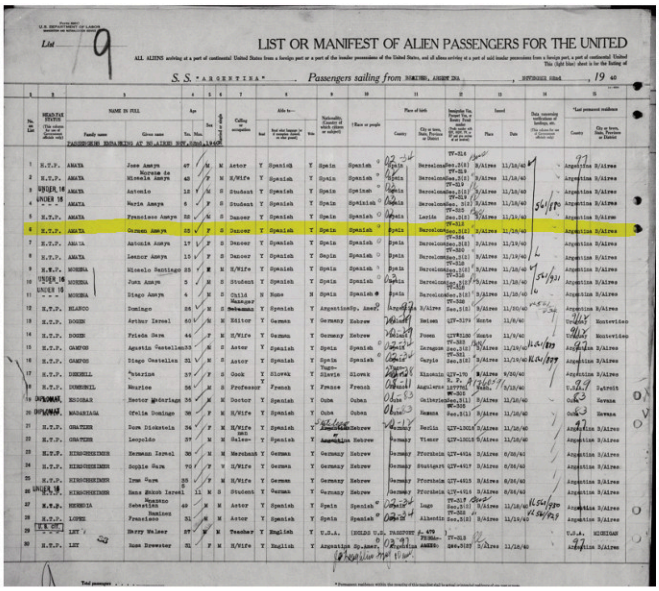
Escolliu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a les qüestions corresponents. **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció triada.**

OPCIÓ A

Esteu treballant en una consultoria cultural que assessora una important marca de moda que vol inspirar-se en referents històrics del flamenc per a encetar una nova línia creativa que connecti la tradició flamenca amb la moda contemporània. Volen conèixer de primera mà la figura de Carmen Amaya per a analitzar el seu estil i la seva força escènica, i plasmar-los en un nou disseny de vestuari.

Carmen Amaya ballant
FONT: *https://allflamenco.net.*

LIST OR MANIFEST OF ALIEN PASSENGERS FOR THE UNITED

S.S. "ARGENTINA" Passengers sailing from ... 19 40

Registre d'arribada de Carmen Amaya als EUA el 22 de novembre de 1940
FONT: Wikimedia Commons.

2.1. Situeu Carmen Amaya en el context històric, social i artístic del flamenc del segle XX, i expliqueu dues característiques del seu llenguatge corporal i del seu estil interpretatiu**.**
[2 punts]

2.2. Relacioneu el seu estil amb el flamenc actual i expliqueu per què Carmen Amaya va suposar un punt d'inflexió estilístic en la dansa femenina flamenca.
[2 punts]

OPCIÓ B

Heu començat a col·laborar amb el departament educatiu d'una orquestra simfònica que vol proposar un cicle de concerts per a adolescents, amb l'objectiu d'acostar la música clàssica als joves, a partir de la imatge de campanya que es mostra a continuació.

Imatge generada per intel·ligència artificial (IA)

2.1. Indiqueu en quina època musical i segle s'emmarquen aquests dos compositors.
[1 punt]

2.2. Tenint en compte l'objectiu d'acostar aquesta música a un públic adolescent, proposeu una obra de Haydn i una de Mozart per a aquest cicle de concerts i expliqueu quatre característiques musicals pròpies de l'època en relació amb aquestes composicions.
[3 punts]

Exercici 3

[3 punts en total]

Observeu les imatges que es mostren a continuació i responeu a les qüestions corresponents.

Fa uns anys, una important companyia d'òpera va sorprendre els clients d'un mercat interpretant l'ària del brindis de *La traviata*. Aquesta iniciativa va emocionar els assistents i va crear tot un precedent pel que fa a les *flashmobs* (accions performatives espontànies). Ara us han encarregat que prepareu un espectacle operístic per a sorprendre els viatgers en una estació de tren. Com a possible proposta, heu decidit que triareu una de les àries de les quatre òperes següents:

FIGURA 1. *Rigoletto*, de Giuseppe Verdi

FIGURA 2. *L'elisir d'amore*, de Gaetano Donizetti

FIGURA 3. *Carmen*, de Georges Bizet

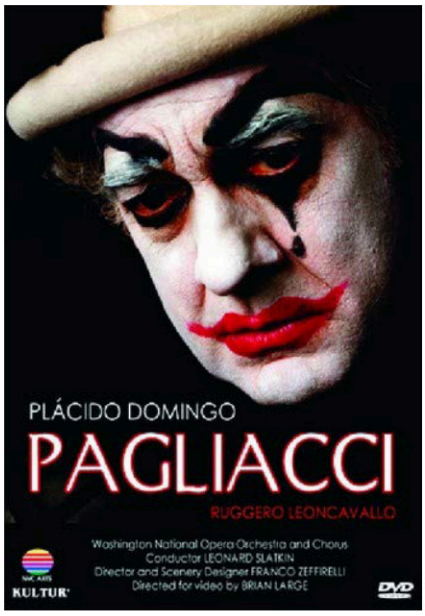

FIGURA 4. *Pagliacci*, de Ruggero Leoncavallo

3.1. Relacioneu les òperes de les figures amb l'argument corresponent.
[1 punt: 0,25 punts per cada resposta correcta]

***a*)** Nemorino estima Adina i compra un beuratge fals per conquerir-la; ella s'adona que ell l'estima de debò i al final acaben junts.

***b*)** Canio descobreix que la seva esposa l'enganya, però ha d'actuar aquella mateixa nit i, durant la funció, la mata davant del públic.

***c*)** El duc de Màntua, que sedueix totes les dones, rapta la filla del bufó de la cort i la noia mor; el bufó comprèn finalment que la mort de la seva filla és fruit d'una maledicció que li van llançar temps enrere.

***d*)** Una cigarrera sedueix el soldat Don José i després l'abandona per un altre home; el soldat s'obsessiona amb la dona i la mata quan ella es nega a tornar amb ell.

Figura 1: argument _____.

Figura 2: argument _____.

Figura 3: argument _____.

Figura 4: argument _____.

3.2. Finalment, decidiu ampliar possibilitats i no us limitareu a quatre títols. Haureu de seleccionar una ària de qualsevol òpera que, per la seva època i estil, us sembli adequada i pugui funcionar en aquest context performatiu.

***a*)** Elaboreu una fitxa de la vostra proposta en què s'indiqui l'autor, el títol de l'òpera, una ària concreta i una característica musical rellevant en referència a l'òpera o a l'ària.
[0,5 punts]

***b*)** Argumenteu per què l'ària que heu suggerit és adequada per a la proposta referint-vos a la rellevància de l'obra dins del seu context musical, històric i cultural.
[1,5 punts]

Exercici 2

[4 punts en total]

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a les qüestions corresponents. **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció triada.**

OPCIÓ A

Heu arribat a la fase final d'un concurs de preguntes organitzat per una emissora especialitzada en música de cinema. Per a guanyar l'última prova us mostren les portades de dues pel·lícules icòniques i us proposen els reptes següents:

Cartells de les pel·lícules *Star Wars. Episodi IV: Una nova esperança* i *Harry Potter i la pedra filosofal*
FONT: *https://imbd.com*.

2.1. Digueu qui ha compost la banda sonora de les dues pel·lícules.

[1 punt]

2.2. Descriviu dos trets característics del seu estil compositiu general i expliqueu com aquestes característiques es poden exemplificar en una de les pel·lícules proposades.

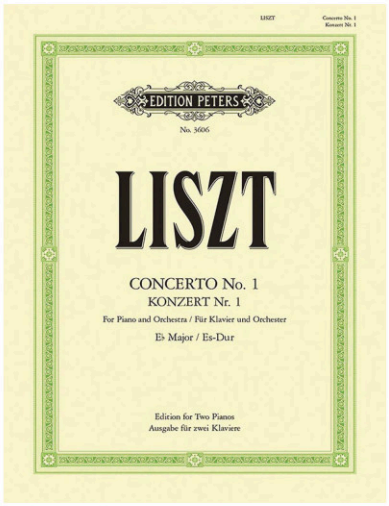
[3 punts]

OPCIÓ B

Us encarregueu de comissariar l'exposició «Franz Liszt i el Romanticisme musical» que s'organitza a la vostra ciutat. Heu decidit contactar amb el Museu Franz Liszt de Budapest perquè us cedeixi manuscrits, instruments, correspondència personal i altres objectes originals del pianista i compositor hongarès que s'exposaran a la sala.

Caricatura de Franz Liszt, obra de Theodor Hosemann

Portada de la partitura del *Concert per a piano núm. 1 en mi bemoll major* de Franz Liszt (Edition Peters)

2.1. Per a fer el disseny del recorregut interactiu voleu destacar el seu paper com a pianista virtuós. Expliqueu el concepte de virtuosisme en el Romanticisme i relacioneu-lo amb les dues imatges.

[2 punts]

2.2. Per a posar en context l'exposició, cal situar l'artista dins la seva època. Esmenteu dos autors contemporanis de Franz Liszt i expliqueu quina relació es pot establir entre ells i el compositor.

[2 punts]

Exercici 3

[3 punts en total]

Observeu les imatges que es mostren a continuació i responeu a les qüestions corresponents.

La biblioteca de la vostra localitat ha patit un greu incendi i s'ha perdut gran part del material que contenia, especialment documentació antiga i fotografies que s'hi custodiaven. Algunes de les obres recuperades són les següents:

FIGURA 1. Mà guidoniana

FIGURA 2. Lluís XIV

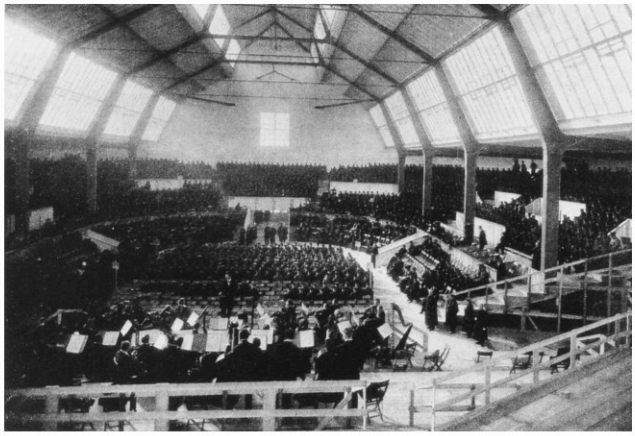

FIGURA 3. Assaig general per a un concert, amb una obra de Gustav Mahler

FIGURA 4. Fotografia d'Antonín Dvořák (a la dreta) i la seva família a Nova York

3.1. Relacioneu les imatges de les figures amb el període històric que representen: edat mitjana, Barroc, Romanticisme, segle XX.

[1 punt: 0,25 punts per cada resposta correcta]

Figura 1: _____

Figura 2: _____

Figura 3: _____

Figura 4: _____

3.2. La biblioteca vol organitzar una campanya de recaptació de fons per a restaurar els materials i us demana que prepareu un vídeo per a compartir a les xarxes socials que mostri la riquesa dels fons i serveixi com a suport audiovisual de la iniciativa. Seleccioneu UNA de les figures anteriors i a continuació:

a) Redacteu un breu paràgraf per a la narració del vídeo (aproximadament d'unes cinquanta paraules) en què expliqueu els elements destacables del document dins del seu context original.

[1 punt]

b) Proposeu una obra musical adient per a acompanyar el discurs. Argumenteu per què l'obra que heu suggerit és adequada, explicant com reflecteix el context musical, històric i cultural de l'època a la qual pertany la figura seleccionada.

[1 punt]

10. PAU 2025 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2
[4 punts en total]

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a les qüestions corresponents.

OPCIÓ A

Un equip de recerca ha estat treballant en la restauració d'uns frescos trobats al convent de Sant Francesc, a Morella (País Valencià), i a l'església de la Santa Trinitat, a Hrastovlje (Eslovènia). Us demanen suport per a conèixer més a fons el contingut de les obres restaurades i entendre el context de les danses que s'hi representen.

Convent de Sant Francesc de Morella, País Valencià.
Font: *https://www.arteguias.com.*

Església de la Santa Trinitat de Hrastovlje, Eslovènia.
Font: Getty Images.

2.1. Digueu quina dansa es representa en les imatges i contextualitzeu-les en el període històric corresponent.

[2 punts]

2.2. Expliqueu el significat simbòlic dels frescos i com reflecteixen la societat i la cultura de l'època en què van ser pintats.
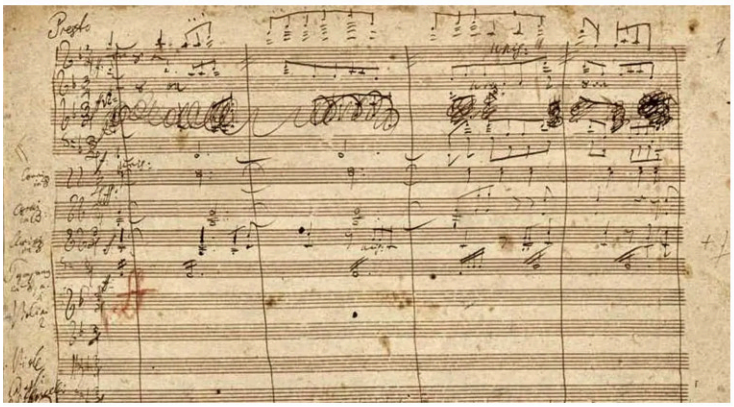
[2 punts]

OPCIÓ B

Una plataforma cultural us demana crear un fil per a les xarxes socials sobre Ludwig van Beethoven dins d'una sèrie sobre grans compositors. Volen que els seguidors coneguin l'autor, descobreixin el seu paper en la història de la música i, a més, puguin escoltar una de les seves obres més emblemàtiques.

Imatge generada per intel·ligència artificial (IA).

Detall d'una pàgina manuscrita del quart moviment de la *Novena simfonia* de Beethoven.
FONT: Staatsbibliothek zu Berlin.

2.1. Beethoven és considerat com una figura de transició entre dues èpoques. Digueu entre quins períodes s'ubica i expliqueu per què és considerat un referent de canvi, aportant arguments que facin referència al seu estil compositiu.
[2 punts]

2.2. Expliqueu una característica innovadora del seu estil compositiu i poseu un exemple d'una obra que mostri el tret seleccionat. Justifiqueu la resposta.
[2 punts]

Exercici 3

[3 punts en total]

Observeu les imatges que es mostren a continuació i responeu a les qüestions corresponents.

A la filmoteca de la vostra localitat estan programant un cicle de pel·lícules i sèries de temàtica musical, i necessiten un cop de mà en l'organització i la gestió dels esdeveniments.

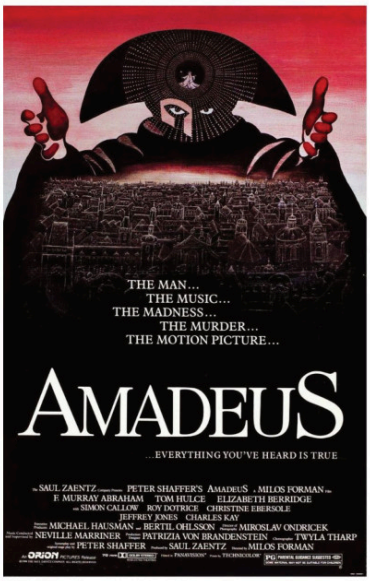

FIGURA 1. *Amadeus*

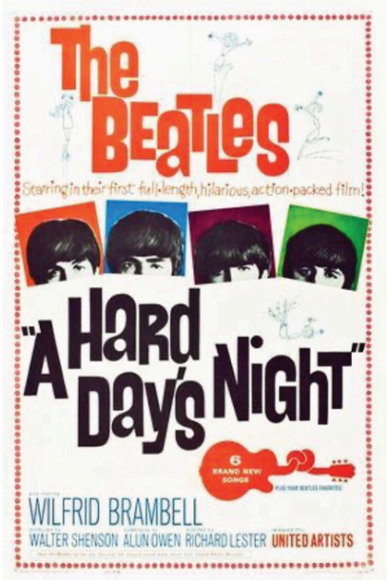

FIGURA 2. *A Hard Day's Night*

FIGURA 3. *Farinelli. Il Castrato*

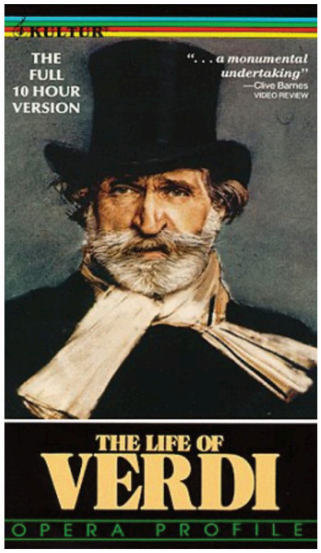

FIGURA 4. *The life of Verdi*

3.1. Volen programar les pel·lícules en ordre cronològic, en funció de les èpoques que representen. Relacioneu cadascuna de les portades de les figures amb el període històric en què s'ambienten: Barroc tardà, classicisme ple, Romanticisme, segle XX.

[1 punt: 0,25 punts per cada resposta correcta]

Figura 1: _____

Figura 2: _____

Figura 3: _____

Figura 4: _____

3.2. Durant un dels esdeveniments, heu de fer una presentació sobre la banda sonora d'una de les propostes audiovisuals. Escolliu una pel·lícula o sèrie i penseu en una obra musical que, per la seva època, gènere i estil, us sembli adequada per a iniciar la presentació. Tingueu en compte que no ha de formar part necessàriament de la banda sonora original.

a) Feu una fitxa de l'obra musical proposada referenciant-ne l'autor, el títol, el gènere (p. ex., òpera, simfonia, concert, etc.) i una característica rellevant.
[0,5 punts]

b) Argumenteu per què l'obra musical que heu suggerit és adequada per a acompanyar la vostra presentació, explicant com reflecteix el context musical, històric i cultural de l'època a la qual pertany.
[1,5 punts]

13. PAU 2025 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2
[4 punts en total]

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a les qüestions corresponents.

OPCIÓ A

Us han encarregat fer el guió d'un programa de televisió cultural sobre música. Concretament, heu de preparar una proposta que apropi el so i l'estètica del grup de rock Queen als teleespectadors.

Integrants de la banda Queen en un videoclip.
FONT: *https://www.imbd.com*.

Portada del disc *A Night at the Opera*.
FONT: *https://www.spotify.com*.

2.1. Proposeu una cançó de Queen que reflecteixi la capacitat del grup per a innovar i combinar gèneres musicals. Expliqueu breument per què la peça que heu triat és representativa d'aquesta hibridació.
[2 punts]

2.2. Per a preparar la presentació del programa, heu de descriure als espectadors què és el que fa únic el so de Queen. Tenint en compte el context social i cultural del grup, quins dos elements del seu estil musical destacaríeu? Justifiqueu la resposta.
[2 punts]

14. PAU 2025 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

OPCIÓ B

Formeu part d'un projecte educatiu per a adolescents en el marc d'un festival de dansa que vol introduir els estudiants en la dansa contemporània, centrant-se en figures clau com Pina Bausch. A propòsit d'això, heu de preparar un taller de moviment inspirat en l'estil de Bausch amb l'objectiu que els assistents siguin partícips de la relació entre la dansa i l'expressió emocional a través del moviment.

Pina Bausch el 2007.
FONT: Ullstein Bild / Getty Images.

Coreografia de l'artista fotografiada per Bettina Stöß.

2.1. Proposeu un exemple concret d'una obra que il·lustri l'estil d'aquesta creadora i coreògrafa i justifiqueu per què l'obra que heu triat serveix com a exemple de la conformació de la dansa teatre.
[2 punts]

2.2. Quins dos aspectes de l'estil de Bausch prioritzaríeu per a transmetre en el taller la seva visió coreogràfica? Justifiqueu la resposta.
[2 punts]

Exercici 3

[3 punts en total]

Observeu les imatges que es mostren a continuació i responeu a les qüestions corresponents.

Formeu part de l'equip de producció d'un documental sobre història de la música i us assignen la tasca de preparar la secció organològica del film, contextualitzant històricament els elements específics següents:

FIGURA 1. Salteri

FIGURA 2. Piano

FIGURA 3. *Launchpad*

FIGURA 4. Viola d'amor

3.1. Relacioneu els elements de les figures amb el període històric que representen: edat mitjana, Barroc, Romanticisme, segle XXI.

[1 punt: 0,25 punts per cada resposta correcta]

Figura 1: _____

Figura 2: _____

Figura 3: _____

Figura 4: _____

3.2. Al documental sortiran les imatges dels instruments i de la interfície, però cal acompanyar-les d'una música i un text que les contextualitzi. Seleccioneu UNA de les figures anteriors i a continuació:

***a*)** Redacteu un breu paràgraf (aproximadament d'unes cinquanta paraules) en què expliqueu les característiques principals de l'instrument o interfície dins del seu context històric.

[1 punt]

***b*)** Proposeu una obra musical que us sembli adient (especificant-ne l'autoria) per a acompanyar el discurs. Argumenteu per què l'obra que heu suggerit és adequada, justificant com reflecteix el context musical, històric i cultural de l'època a la qual pertany.

[1 punt]